

LYPSYLEHMIEN KESTÄVYYTTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Jouni Nousiainen, Hannele Khalili, Pekka Huhtanen

MTT, Kotieläintuotannon tutkimus, Eläinravitseminen, 31600 Jokioinen
e-mail: jouni.nousiainen@mtt.fi

JOHDANTO

Lypsylehmien poistettujen lehmien ikä on Suomessa laskenut 30 vuoden aikana 1.9 vuotta ja on nyt pysähtynyt 4.9 vuoteen (Kuva 1). Lehmien käyttöiällä on yhteyksiä erittäin moniin nautakarjatalouden osa-alueisiin, kuten maidontuotannon biologiseen tehokkuuteen, ympäristöpäästöihin, taloudellisuuteen, jalostusvalinnan tehokkuuteen, maidontuotannon eettisyyteen ja nautanlihantuotantoon.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Tunnuslukujen esittelyyn käytetään lähteinä kirjallisuutta, esimerkkisimulointeja ja Pohjois-Savon karjantarkkailutietoja vuosilta 1996-2000.

TULOKSET

Lehmäkohtaisia kestävyysmuuttujia Pohjois-Savon karjantarkkailuaineistosta on esitetty taulukossa 1 ja karjakohtaisien mediaanien jakaumaa taulukossa 2. Vuoden 1996 ensikoiden vaiheita (survival rate) on seurattu taulukossa 3. Kuvassa 2 on vertailtu eri ikämuuttujia ja kuvassa 3 tuotanto- ja tehokkuusmuuttujia lehmän eliniän funktiona.

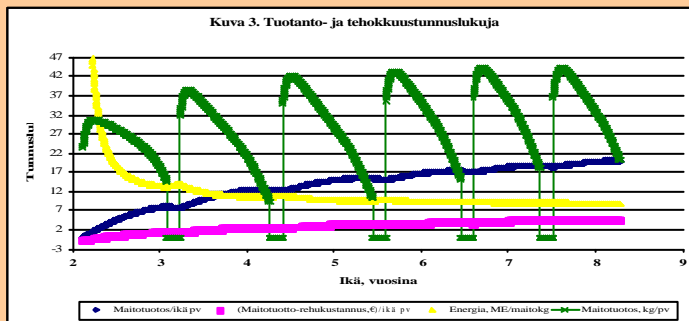
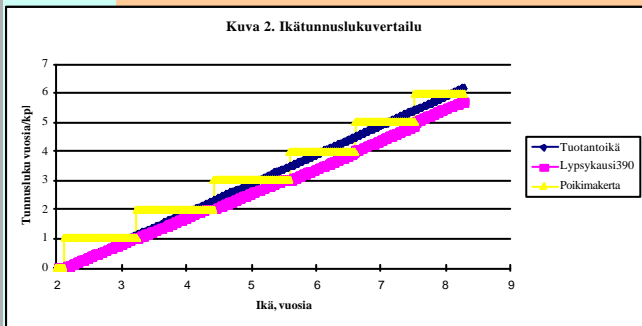
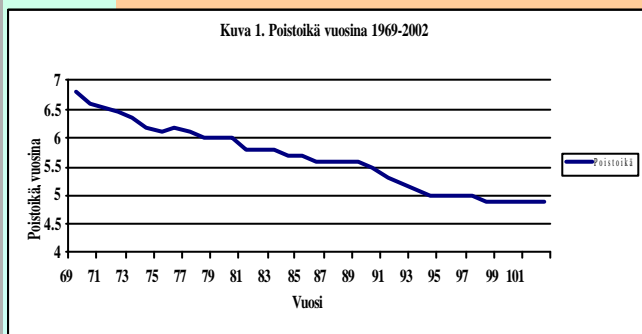
Tunnusluku	Keskiarvo	Keskihajonta	P10	P25	P50	P75	P90
Ikä, vuosia	4.97	1.971	2.64	3.47	4.67	6.12	7.66
Tuotantoikä (herdlife), vuosia	2.82	1.971	0.49	1.31	2.52	3.98	5.51
Lypsykausi390	2.64	1.871	0.45	1.17	2.37	3.76	5.14
Poikimakerta	3.12	1.851	1	2	3	4	6
Elinikäinen maitotuotos, kg	20420	15179.3	3306	8733	17580	28945	41197
Elinikäinen maitotuotos /ikä päivinä	9.8	4.56	3.4	6.8	10.2	13.0	15.4

P10, jne. ovat persenttiilejä, jotka kuvaavat, kuinka monta % havainnoista on alle kyseisen luvun

Tunnusluku	Keskiarvo	Keskihajonta	P10	P25	P50	P75	P90
Ikä, vuosia	4.86	0.766	3.99	4.33	4.78	5.27	5.83
Tuotantoikä (herdlife), vuosia	2.71	0.754	1.89	2.17	2.61	3.10	3.68
Lypsykausi390	2.53	0.702	1.75	2.00	2.46	2.91	3.46
Poikimakerta	2.97	0.747	2	2.5	3	3	4
Elinikäinen maitotuotos, kg	18847	5500.6	12564	15003	18129	21865	25988
Elinikäinen maitotuotos /ikä päivinä	10.4	1.83	8.2	9.2	10.3	11.6	12.6
Keskituotos, kg maitoa/vuosi	7468	1017.9	6203	6837	7481	8146	8701
Uudistusprosentti, %	33.2	7.61	23.7	28.0	32.8	37.8	43.0

P10, jne. ovat persenttiilejä, jotka kuvaavat, kuinka monta % havainnoista on alle kyseisen luvun

Alue ja aika	Kanada Quebec 1988	Suomi Pohjois-Savo 1996
2. poikiminen, % ensikoista	71	79
1. poikimaväli, päiviä	395	389
1. poistoajankohta, päiviä 1. poikimisesta	213	216
3. poikiminen, % ensikoista	51	57
2. poikimaväli, päiviä	397	383
2. poistoajankohta, päiviä 2. poikimisesta	232	227
4. poikiminen, % ensikoista	34	37
3. poikimaväli, päiviä	397	385
3. poistoajankohta, päiviä 3. poikimisesta	236	216

JOHTOPÄÄTÖKSET

Lypsylehmien kestävyttä voidaan kuvata sekä toisiaan täydentävillä lehmä- että karjakohtaisilla muuttujilla, joten useamman kuin yhden tunnusluvun tarkastelu on suositeltavaa. Etenkin poistettujen lehmien tunnuslukujen tarkastelu usean vuoden ajalta on luotettava, karjakoon muutoksista ja sattumasta vähemmän häiriytyvä tapa selvittää karjan kestävyystilannetta.